

Ten webinar powstał z myślą o wszystkich tych, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę na temat bezpieczeństwa w obszarze podatku VAT. W trakcie tego spotkania poruszyliśmy kluczowe kwestie związane z utrzymaniem bezpieczeństwa transakcji, rozważyliśmy potencjalne ryzyka oraz przedstawiliśmy najlepsze praktyki w zarządzaniu podatkiem VAT. Przedstawiliśmy praktyczne wskazówki, które umożliwią skuteczną ochronę transakcji opodatkowanych VAT.

Ten webinar jest dedykowany wszystkim tym, którzy na co dzień zajmują się podatkiem VAT. Księgowym, właścicielom biur rachunkowych, specjalistom ds. podatków. Wszystkim tym którzy są na pierwszym froncie rozliczeniowym firmy.

1. Jakie są najważniejsze zagrożenia związane z transakcjami opodatkowanymi VAT?

Istnieje kilka kluczowych zagrożeń związanych z transakcjami opodatkowanymi VAT. Jednym z najważniejszych jest ryzyko przestępstw podatkowych, które obejmuje różnego rodzaju nadużycia i manipulacje w celu uniknięcia płacenia podatku, zminimalizowania obciążeń podatkowych, wyłudzenie nienależnych zwrotów VAT.

Moim zdaniem są trzy najczęstsze sytuacje:

Pierwszy przykład to zaniżania podatku VAT do wpłaty:

- *odbywa się to poprzez nieuzasadnionego zwiększenia podatku naliczonego (np. fikcyjne faktury oraz zaliczanie do kosztów opodatkowanych wydatków nie związanych z prowadzoną działalnością) lub*
- *zaniżania podatku należnego (np. ukrywanie faktycznych rozmiarów działalności, nieuzasadnione stosowanie obniżonych stawek podatku),*

Drugi przykład to unikania zapłaty należnego podatku (np. karuzele podatkowe, znikający podatnik, niezgłaszanie do opodatkowania wewnątrzwspólnotowych nabyć towarów),

I na koniec warto wspomnieć o wyłudzeniu zwrotu podatku VAT w związku z fikcyjnym dokonaniem czynności (np. fikcyjne faktury) uprawniających do występowania o zwrot tego podatku.

To były przykłady przestępstw, ale są też pewne inne zdarzenia (mniej zorganizowane i na mniejszą skalę) powodujące błędy w rozliczeniach i generujące ryzyko podatkowe.

1. *Błędy w dokumentacji: Niewłaściwie wystawione faktury VAT mogą prowadzić do błędnych rozliczeń.*

2. *Błędy w klasyfikacji towarów lub usług pod kątem stawek VAT.*
3. *Błędy związane z rozliczaniem transakcji międzynarodowych. Błędy mogą występować w zakresie dokumentacji, procedur zgłaszania, odliczania podatku i innych aspektów.*

Przykładów może być jeszcze więcej. Z tymi, które wymieniłam spotykam się najczęściej.

Dbając o bezpieczeństwo transakcji opodatkowanych VAT, możemy minimalizować ryzyko wystąpienia tych zagrożeń, co ma istotne znaczenie dla zabezpieczenia interesów księgowej oraz podatnika.

2. Czy istnieją sytuacje szczególnie ryzykowne pod względem transakcji opodatkowanych VAT? Jakie są to sytuacje i jak należy się do nich przygotować?

1. *Wspomniane już transakcje międzynarodowe moim zdaniem są szczególnie wymagające pod kątem prawidłowego rozliczenia i tym samym ograniczenia ryzyka podatkowego. Powodem jest dużo większy stopień skomplikowania względem transakcji krajowych. Wymagają ścisłego przestrzegania przepisów dotyczących zgłaszania, odliczania podatku i prowadzenia dokumentacji. Każde przedsiębiorstwo powinno starannie przygotować się do takich transakcji. I takim pierwszym krokiem z pewnością jest zapewnienie odpowiedniego szkolenia pracowników odpowiedzialnych za ich rozliczenie.*
2. *Są pewne transakcje związane z towarem lub usługami o wysokim ryzyku. Niektóre towary lub usługi są bardziej podatne na nadużycia podatkowe. Są to produkty akcyzowe, towary objęte odwrotnym obciążeniem VAT, usługi finansowe czy transakcje związane z nieruchomościami. W przypadku tych transakcji wymagana jest szczególna ostrożność.*
3. *Bezpieczeństwu transakcji nie służą częste zmiany w przepisach podatkowych. Księgowi w ostatnich kilku latach wiedzą o tym najlepiej. Często zmiana przepisów może stwarzać ryzyko błędów w momencie w którym przestaniemy za tymi zmianami nadążać, bo może się okazać, że coś przeoczyliśmy, nie wiedzieliśmy, że taki przepis obowiązuje. Przykładów może być wiele. Częste zmiany przepisów nigdy wcześniej jak w ostatnich kilku latach nie wymuszały tak częstego monitorować i dostosowywać procedury rozliczeniowe tak jak teraz.*

3. Jakie są konsekwencje niewłaściwego rozliczenia podatku VAT i jak można uniknąć takich sytuacji?

Błędy w rozliczeniach podatkowych mogą powodować zaległości podatkowej, które trzeba będzie uregulować z odsetkami. Powstaje ona zarówno wtedy, gdy płacimy podatek w niższej wysokości niż powinniśmy lub gdy, uzyskaliśmy zwrot podatku VAT większy niż nam się należał. Poza tym w VAT mamy dość dotkliwie sankcje która w zależności od popełnionego błędu może wynieść 15%, 20%, 30% oraz 100% dodatkowego zobowiązania. Najwyższą 100% sankcję organ podatkowy naliczy podatnikowi, który świadomie uczestniczył w oszustwie, czyli gdy odliczył on podatek VAT z faktur, które wystawione zostały przez podmiot nieistniejący.

W szczególności odpowiedzialnością za przestępstwa i wykroczenia karno-skarbowe mogą zostać objęci członkowie zarządu, dyrektor finansowy, główny księgowy, czy pracownicy działów zajmujących się szeroko rozumianymi sprawami podatkowymi (działu podatkowego, działu księgowego). Stąd na osobach, które dopuszczają się tego typu czynów ciąży też odpowiedzialność karno-skarbowa.

4. Z jakich innych powodów warto dbać o należyłą staranność i system zgodności z przepisami?

By minimalizować ryzyko. Jakie ryzyko może wystąpić w biurze rachunkowym:

1) Ryzyko prawne

Zmiany legislacyjne, roszczenia klientów przeciwko BR z tytułu naruszenia umowy;

2) Ryzyko wewnętrzne pozatechniczne

Błędy ludzkie, błędy organizacyjne, błędy zarządzania

3) Ryzyko techniczne

Cyberatak, awaria systemu, wyciek poufnych danych.

5. Co jest kluczowe w dochowaniu należytej staranności w codziennym funkcjonowaniu biura rachunkowego?

Nikt tak nie wpływa na kwestię bezpieczeństwa transakcji w VAT i dochowanie należytej staranności jak świadomy podatkowo klient. Bardzo wiele zależy od relacji na linii biuro rachunkowe – klient. Budowanie świadomości podatkowej klienta to klucz do udanej współpracy pomiędzy przedsiębiorcom a biurem rachunkowym. W przypadku wewnętrznego działu księgowości w firmie znaczenie ma to w jaki sposób ten dział współpracuje z innymi działami, np. z działem sprzedaży, działem zakupów. Jeśli nie chcemy tracić czasu na korygowanie błędów klienta: poczynają od drobnych błędów po typy błędy formalne na fakturach po bardziej dotkliwe takie jak nierzetelne wystawienie faktur – musimy wyposażyć klienta w odpowiednią wiedzę.

Zdaję sobie sprawę, że niektórzy powiedzą, ale jak to? Ja mam edukować swojego klienta? Przecież to jego obowiązek. Zgadza się, że nikt na księgowych nie nakładach takich obowiązków, ale Ci którzy jednak zbijają o swojego klienta w taki sposób mają przewagę na tym, którzy tego nie robią.

Dlaczego takie jest moje zdanie? Otóż nieświadomy podatkowo klient generuje dużo większe ryzyko. Ale to nie wynika z faktu, że on to robi specjalnie. Ale dlatego, że nie jest tak na bieżąco z przepisami jak księgowi czy doradcy podatkowi.

Wyposażenie klientów w wiedzę mu niezbędną do prowadzenia biznesu pod względem podatkowym, może przynieść wymierne korzyści obu stronom. Jeżeli klient dostaje nieczytelne informacje z biura rachunkowego lub w ogóle ich nie dostaje i decyduje się na własną rękę poszukiwać informacji to może to się skończyć tym, że przygotowuje dokumentację do księgowania z błędami. Biuro błędnie zaewidencjonuje dostarczone faktury w oparciu o błędne dane wskazane przez klienta. Takie są właśnie następstwa braku świadomości podatkowej przedsiębiorców.

Myślę, że dzięki temu mniej będzie pytań typu „dlaczego zawsze dowiaduję się ostatnia?”. „nikt mi o tym nie powiedział” lub „za co ja płacę”.

6. Jakie są najważniejsze procedury, jakie powinna wdrożyć księgowa w celu ochrony interesów swoich i podatnika?

Moim zdaniem, absolutne minimum to 6 procedur.

1. Procedura związana z obowiązkiem realizowania płatności za fakturę na rachunek bankowy połączona z weryfikacją danych kontrahenta na białej liście.
2. Procedura dot. mechanizmu podzielonej płatności.
3. Procedura dotycząca oznaczenia transakcji na potrzeby raportowania JPK_VAT, czyli kody GTU, FP, TP.
4. Procedura dot. faktur. Ich wystawiania, korygowania. Połączona z zasadami dokumentowania korekt transakcji.
5. Procedura dot. ulgi na złe długi.
6. Ewidencjonowania sprzedaży na kasie fiskalnej, jeśli przedsiębiorca ma sprzedaż do osób fizycznych.

Tych procedur może być dużo więcej. Wszystko zależy od branży i skali działalności klienta. U jednego wdrożenie procedury dot. split payment nie będzie konieczne, ale za to powinna pojawić się procedura dot. wydatków związanych z samochodami w firmie.

Procedura podatkowa to nie tylko informacja o obowiązku prawnym, o podstawie prawnej. Co ma robić podatnik by uniknąć odpowiedzialności podatkowej. Równie ważne jak opisanie samego obowiązku prawnego jest opisanie procesu, czyli drogi dojścia w określonego miejsce. Czyli pewnego przepisu na to, że np. faktura będzie prawidłowo wystawiona lub skorygowana. Procesów w dziale księgowym czy biurze jest ogromna ilość. Najlepiej omówić to na przykładzie. Oczywiście to co powiem to pewne uproszczenie. Wyobraźmy sobie, że klient ma sklep e-commerce. Klient kupi towar. Sprzedawca wystawił fakturę. Towar trafił do klienta przez kuriera. Z pewnych jednak mu się nie spodobał i chce ten towar zwrócić z powrotem. Odsyła go do sklepu. I to jest początek procesu, klient zwraca towar/ sprzedawca musi korygować sprzedaż to jest punkt A, a punkt B to już prawidłowo skorygowany plik JPK_VAT. Aby do tego doszło coś musi wydarzyć się po drodze. Klient musi wystawić fakturę korygującą, musi skompletować dokumenty potwierdzające zwrot towarów np. protokół, regulamin zwrotów. Czyli w takiej procedurze określamy co musi zrobić przedsiębiorca, gdy wystąpi pewne zdarzenie. Czy jak skompletuje dokumentację potwierdzającą uzgodnienie to czy ma ją do biura wysyłać czy nie? Czy ma opisywać jakoś specjalnie fakturę czy nie? Jak określamy obowiązki przedsiębiorcy to w procedurze powinny znaleźć się też obowiązki księgowej. Czy ona ma jakoś dodatkowo weryfikować faktury i dokumenty? W których

okresach rozliczeniowych ma ująć fakturę korygującą? Co ma zrobić, gdy dostawnie nie opisana korektę, żadnej dokumentacji potwierdzającej uzgodnienie? Czy ma dopytywać jakaś o szczegóły lub tego nie robić? Na te wszystkie pytania odpowiedź powinniśmy znaleźć w procedurze. Procedura powinna być spisana i stosowana! Nie stosowana procedura lub stosowana wybiórczo może wyrządzić więcej szkody, niż korzyści.

7. Jakie inne działania proponowałabyś podjąć by uchronić się przed ryzykiem podatkowym czy KKS?

Postawiłabym na dobre praktyki księgowe lub standardy, które mogą być dobrym sposobem na eliminację ryzyk popełnienia błędów. Np. właściciel biura rachunkowego może zdecydować się na wytypowanie obszarów, które chce objąć szczególną kontrolą, dając jasne i konkretne wytyczne, jakie dane czy dokumenty pracownicy powinni monitorować wnikliwiej niż inne. To może zrobić w ramach własnej inicjatywy jako dobra praktyka. Warto pomyśleć o standardach pracy, jeśli ich nie mamy stworzonych. Albo o odświeżeniu tych, które stworzyliśmy już jakiś czas temu. Czyli na wypracowaniu pewnych reguł, według których funkcjonuje firma. Dzięki ich uspoźnieniu możliwe jest sprawne działanie i kontrola.